

Werkdag in het natuurgebied

Assendelft * IVN houdt samen met Landschap Noord-Holland een werkdag in natuurgebied De Buitenhuizerbraak. De Buitenhuizerbraak, ook wel Kleine Braak genoemd, ligt aan de zuidzijde van Assendelft vlakbij pont Buitenhuizen. Het westelijk deel wordt jaarlijks gemaaid. In het ontstane veenmosrietland komen orchideeën en vogels als de roerdomp voor. Wilt u zaterdag 10 februari helpen bij de werkzaamheden, dan kunt u zich aanmelden via ivnz.natuurwerk@gmail.com. Meer informatie is te vinden op www.ivn.nl/zk. Verzamelpunt is het informatiepaneel aan de Dorpsstraat. De werkdag duurt van 9.30 tot 14.30 uur.

Buitenhuizerbraak. ARCHIEFFOTO

Roel van Gerwen: „Je kunt niet tegen alle boeren in de veengebieden zeggen dat ze weg moeten.”

FOTO'S JOSÉ PIETENS

Experimenteren voor veen en boer

José Pietens

Nauerna * Polder Zuiderveen is tijdelijk overgenomen door graafmachines. Het gebied naast Afvalzorg Nauerna wordt sinds afgelopen najaar gereed gemaakt voor experimenten met natte teelt, natte veeteelt en natuur. Het uiteindelijke doel is uit te vinden hoe de bodemdaling van de veengebieden te stoppen en de boerenbedrijven een toekomst te bieden. Al eeuwenlang is het veen het domein van de boer. Aanvankelijk deed hij aan akkerbouw, maar de komst van de droogmakerijen in de 17de eeuw - met voor akkerbouw beter geschikte grond - deed de boer overstappen op melkvee. Dit leverde het karakteristieke veenweidelandschap - met koeien in de wei - op. Deze vorm van gebruik heeft echter een keerzijde. Veen klinkt in, waardoor het land te nat wordt voor de koeien. Om dit op te lossen, wordt het grondwaterpeil verlaagd. Met als gevolg dat de veenlaag oxideert en weer inklinkt.

Bij dat oxideren komen grote hoeveelheden CO₂ vrij, in Nederland jaarlijks het equivalent van twee miljoen personenauto's. Door vernatting kan het veen behouden blijven en de uitstoot verminderen, maar dat zou betekenen dat er niet meer geboerd kan worden. „Veen is honderd procent melkveehouderijgebied. Je kunt niet tegen al die boeren zeggen dat ze weg moeten”, zegt Roel van Gerwen van Landschap Noord-Holland (LNH). „Voor hen moet een alternatief worden gevonden. We willen het veen behouden én meer inkomsten voor de boer genereren.”

Proefvelden

De provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en gebiedscommissie Laag Holland trekken 2,4 miljoen uit voor het Innovatieprogramma Veen. In het Zuiderveen, eigendom van LNH, worden proefvelden ingericht, met westelijk van de braak 12 hectare natte teelt en oostelijk 4 hectare natte veeteelt.

Het proefveld voor natte teelt in wording.

De universiteiten van Wageningen en Nijmegen, onderzoekcentrum B-Ware en LNH-onderdeel Natuurlijke Zaken onderzoeken de effecten van het vernatten van veen op de bodemdaling, CO₂-uitstoot,

waterkwaliteit en natuur. En wat het uiteindelijk oplevert voor de boer. Rondom de braak gaat LNH natuur ontwikkelen met vochtig hooiland, petgaten en rietmoeras.

Ook wordt bekeken of bagger uit de braak geschikt is als meststof voor de natte teelten. Lisdodde, azolla en veenmos lenen zich goed voor natte teelt. Lisdodde kan onder meer worden verwerkt in verpakkingen en bouw- en isolatiematerialen, het eiwitrijke azolla is geschikt voor de levensmiddelen- en veevoederindustrie en veenmos kan worden gebruikt in de tuinbouw. Volgens berekeningen levert melkveegrond jaarlijks €965 per hectare op, terwijl met lisdodde €1630 en veenmos €2625 opbrengst valt te behalen. „Er zijn families die zich al generaties lang bezighouden met melkvee. Die stappen niet zomaar over naar het telen van lisdodde. Dat moet geleidelijk gaan. Dus eerst natte veeteelt mogelijk maken en op een stukje akker dat hij over heeft kan een boer dan zijn eigen veevoer gaan verbouwen. Als hij merkt dat lisdodde meer oplevert dan koeien, stapt hij misschien helemaal over.” In Zuiderveen wordt ook ‘peilge-

stuurde drainage’ getest. Hiermee heeft een boer zelf invloed op de waterstand. Via een met water gevuld drukvat op het weiland kan hij zelf bepalen hoeveel water er door buizen in zijn land wordt geïnfilteerd. In het ideale geval: precies hoog genoeg om het veen nat te houden en laag genoeg om het vee op een droge bovenlaag te laten staan.

Gras

„Bijkomend voordeel is dat het gras 's zomers blijft groeien; nu zakt het peil in de zomer door verdamping. Dan hebben de koeities lang bezighouden met melkvee. Die stappen niet zomaar over naar het telen van lisdodde. Dat moet geleidelijk gaan. Dus eerst natte veeteelt mogelijk maken en op een stukje akker dat hij over heeft kan een boer dan zijn eigen veevoer gaan verbouwen. Als hij merkt dat lisdodde meer oplevert dan koeien, stapt hij misschien helemaal over.” In Zuiderveen wordt ook ‘peilge-

Het graafwerk is in volle gang.

ander gebied, met veel meer weidevogels dan het Zuiderveen. De boeren in Wormer- en Jisperveld doen hun best voor natuurbehoud en de weidevogels. „Door in dat gebied al in het voorjaar de grond-

waterstand met peildrainage te verhogen, komen de insecten verder naar boven; wat goed is voor de weidevogels.” Het hele project is in 2021 afgerond. „Met deze proeven meten en

onderzoeken we alle effecten van deze vormen van gebruik. Tegelijkertijd willen we een markt creëren voor de producten die de boer op vernat veen kan telen. Wij willen de boer een toekomst bieden.”

Buitenagenda

ZATERDAG 3 FEBRUARI
Wandelen met chi kung
ZUIDOOSTBEEMSTER, Een wandeling van zeven kilometer waarbij u onderweg chi kung oefeningen doet. Chi kung betekent energietraining. Startpunt is de Z-innkapel (zij-ingang) aan de Prinses Wilhelminasingel 39 in Zuidoostbeemster. Na een kop koffie of thee is er een wandeling die twee keer een kwartier wordt onderbroken door chi kungoefeningen. Om 12.30 uur bent u weer terug in de kapel. U kunt zich voor deze wandeling aanmelden via bert.mentink@hetmet.nl of tel. 0619485596. De kosten zijn vijf euro.

ZONDAG 4 FEBRUARI
Winter in het veld
WORMER, Slechtvalken uit het hoge noorden volgen hun prooidieren, de duizenden smientenden die in de herfst de pooltoendra verlaten om het winterhalfjaar grasland in onder meer het Wormer- en Jisperveld door te brengen. Andere gearriveerde gasten zijn grote zilverreiger, blauwe kiekendief, watersnippen en eenden- en ganzensoorten. Om 13.30 uur kunt u mee met een vaarexcursie bij De Poelboerderij. Reserveren via 075 - 6219100 of per e-mail bezoekerscentrum@poelboerderij.nl De afvaart is op de Veerdijk nummer 106.

Snertwandeling
OUDENDIJK, Eetcafé Les Deux Ponts organiseert een snert-winterwandeling over het nieuwe weilandpad van Oudendijk naar Beets met een uniek trekpuntje over de Groter Waterling. Onderweg kunt u wintergasten zoals smienten, kramsvogels en kolganzen zien. Na afloop van de wandeling is er een kop erwtensoep met roggebrood en katenspek in het eetcafé. Start 14 uur. De lengte van de wandeling is 8,4 km. Kosten 8,50 euro per persoon. Meer informatie op www.lesdeuxponts.nl

WOENSDAG 7 FEBRUARI
Gezond Natuur Wandelen
LANDSMEER, Dienstencentrum Landsmeer, Doctor Martin Luther Kingstraat 2-B. Elke eerste woensdag van de maand om 10 uur start er een wandeling voor mensen die meer willen bewegen en het leuk vinden in een groep te wandelen. Er wordt in een rustig tempo gewandeld, deelname is gratis en u hoeft u niet van tevoren aan te melden. Meer informatie op www.gezondnatuurwandelen.nl
DONDERDAG 8 FEBRUARI
Arjan Postma geeft lezing
NOORDEINDE, De bekende boswachter Arjan Postma geeft donderdag 8 februari aanvang 20 uur een boeiende lezing over natuur in de Noordeinder Vermaning. Postma is een geboren verteller. Hij treedt op in televisieprogramma's, geeft lezingen en rondleidingen en schrijft boeken. Arjan Postma leert de toehoorder kijken door de ogen van een boswachter. Wie zeker wil zijn van een plek in het kerkeje doet er goed aan te reserveren via secretaris@noordeindervermaning.nl of via tel. 0299 - 673448. Adres: Noordeinde 15.